

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на земеделието и храните

ЗАПОВЕД

№ РД 09-193

Гр. София, 28.03.2014 г.

На основание чл. 25, ал.4 от Закона за администрацията

НАРЕЖДАМ:

1. В Заповед № РД 09-434/02.07.2013г. Приложение № 1 – Ръководство за прилагане на Законоустановените изисквания за управление, посочени в чл. 4 и 5 и изброени в Приложение II, буква А от Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 г. за установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски стопани, за изменение на Регламенти (ЕО) № 1290/2005, (ЕО) № 247/2006, (ЕО) № 378/2007 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1782/2003 (ОВ L 30, 31.1.2009 г.) се отменя.

2. Утвърждавам Ръководство за прилагане на Законоустановените изисквания за управление, посочени в чл. 4 и 5 и изброени в Приложение II, буква А и буква Б от Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 г. за установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски стопани, за изменение на Регламенти (ЕО) № 1290/2005, (ЕО) № 247/2006, (ЕО) № 378/2007 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1782/2003 (ОВ L 30, 31.1.2009 г.) и Регламент (ЕС) № 1310/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно определяне на някои преходни разпоредби във връзка с подпомагането на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), за изменение на Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на ресурсите и тяхното разпределение за 2014 г. и за изменение на Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета и регламенти (ЕС) № 1307/2013, (ЕС) № 1306/2013 и (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с прилагането им през 2014 г. (ОВ L 347, 20.12.2013 г.), съгласно Приложението.

Контрола по Заповедта ще упражнявам лично.

Заповедта да се сведе до знанието на съответните длъжностни лица за сведение и изпълнение.

МИНИСТЪР:

ПРОФ. ДСН ДИМИТЪР ГРЕКОВ

Ръководство за прилагане на Законоустановените изисквания за управление, посочени в чл. 4 и 5 и изброени в приложение II буква А и буква Б от Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 г.

Земеделски стопанин, който получава директни плащания, следва да спазва законоустановените изисквания за управление, изброени в приложение II на Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 г. и условията за добро земеделско и екологично състояние, определени със Заповед на Министъра на земеделието и храните. Законоустановените изисквания и управление и условията за добро земеделско и екологично състояние формират системата на кръстосаното съответствие.

Задълженията в рамките на системата за кръстосано съответствие се прилагат единствено по отношение на селскостопанската дейност на земеделския стопанин или земеделската площ на стопанството.

Законоустановените изисквания за управление, изброени в приложение II на Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 г., се определят от законодателството на Европейския съюз в следните области:

- а) обществено здраве, здраве на животните и на растенията,
- б) околна среда,
- в) хуманно отношение към животните.

Актовете, посочени в приложение II, се прилагат съобразно текстовете им в сила, а директивите – така, както се прилагат от държавите членки. Това означава, че законоустановените изисквания се прилагат така, както са въведени в българското законодателство.

Всеки земеделски стопанин, който получава директни плащания, спазва законоустановените изисквания за управление, посочени в приложение II на Регламент (ЕО) № 73/2009 в съответствие със следния график:

- а) изискванията, посочени в буква А от приложение II на Регламент (ЕО) № 73/2009, се прилагат от 1 януари 2012 г.;
- б) изискванията, посочени в буква Б от приложение II на Регламент (ЕО) № 73/2009, се прилагат от 1 януари 2014 г.;
- в) изискванията, посочени в буква В от приложение II на Регламент (ЕО) № 73/2009, се прилагат от 1 януари 2016 г.

Съгласно разпоредбите на Регламент (ЕО) № 73/2009 законоустановените изисквания за управление, посочени в буква А от приложение II на Регламент (ЕО) № 73/2009 стават задължителни за земеделския стопанин, който получава директни плащания от 2012 г., а законоустановените изисквания за управление, посочени в буква Б от приложение II на Регламент (ЕО) № 73/2009 са задължителни от 2014 г. Тези изисквания и задължения не са нови за земеделския стопанин, тъй като те са част от съответното секторно законодателство, прилагано до момента. Те ще продължат да бъдат прилагани и контролирани в рамките на секторното законодателство. От 2012 г. и 2014 г. започва да се прави връзка между законоустановените изисквания за управление и директните плащания, които получава земеделският стопанин. Когато не са спазени законоустановените изисквания за управление, в който и да е момент през дадена календарна година и това неспазване е резултат на действие или бездействие, за което пряка отговорност носи земеделският стопанин, подал

заявлението за подпомагане през съответната календарна година, общата сума на директните плащания, които са предоставени или следва да бъдат предоставени на този земеделски стопанин се намалява или не се изплаща. Процентът на намалението зависи от тежестта, степента, продължителността и системността на установеното неспазване и може да достигне до пълно изключване от една или няколко схеми за подпомагане за една или повече календарни години.

От 22 декември 2013 г. Законоустановеното изискване за управление 2 (ЗИУ 2) за опазване на подземните води от замърсяване, причинено от определени опасни вещества отпада и ще бъде заменено със задължение тези правила да бъдат включени в стандартите за Добро земеделско и екологично състояние (ДЗЕС). Това изменение е наложено от факта, че на 22 декември 2013 г. е отменена Директива 80/68/ЕИО, която създава правното основание за ЗИУ 2 за опазване на подземните води от замърсяване, причинено от определени опасни вещества.

Предвид факта, че Законоустановените изисквания за управление (ЗИУ) се прилагат от 2012 г. и са навлезли в практиката със съществуващата номерация и редуциите, които се извършват на плащанията при неспазване на изискванията съгласно европейското законодателство реферират към прилаганата до момента номерация, тя ще бъде запазена като само ще бъде отменено задължението в ЗИУ 2. Останалите задължения запазват съществуващата номерация.

Схеми за директни плащания, за които може да се приложи намаление на плащанията при установяване на неспазване на кръстосаното съответствие:

Схема за единно плащане на площ;

Схема за преразпределително плащане;

Схема за поддържане на производството на краве мляко в икономически уязвими ферми;

Схема за поддържане на производството на краве мляко в необлагодетелстваните райони;

Схема за поддържане на производството на краве мляко в нитратно уязвимите зони;

Схема за специфично подпомагане за крави с бозаещи телета;

Схема за отглеждане на овце-майки и кози-майки в икономически уязвими общини в Южна България;

Схема за отглеждане на овце-майки и кози-майки в необлагодетелствани райони;

Схема за подобряване на качеството на плодове и зеленчуци, произвеждани в България;

Схемата за ягоди и малини, необвързана с производството.

Законоустановени изисквания за управление, посочени в чл. 4 и 5 и изброени в приложение II буква А и буква Б от Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 г.

I. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 1 – ОПАЗВАНЕ НА ДИВИТЕ ПТИЦИ

1. По отношение на всички видове диви птици за земеделските стопанства на цялата територия на страната на земеделския стопанин се забранява:

- умишленото улавяне или убиване на диви птици с каквито и да е уреди, средства и методи;

- умишленото разрушаване, увреждане или преместване на гнезда;
- умишленото унищожаване на яйца на диви птици, включително в случаите, когато те са изоставени;
- умишленото обезпокояване на дивите птици, особено през периода на размножаване и отглеждане на малките.

2. Не се считат за нарушени изброените по-горе забрани ако са спазени изискванията на Закона за лова и опазване на дивеча по отношение на ловните видове птици и/или има издадени разрешителни за изключения от забраните съгласно Наредба № 8 от 12 декември 2003 г. за реда и условията за издаване на разрешителни за изключенията от забраните, въведени със закона за биологичното разнообразие за животинските и растителните видове от приложение № 3, за животинските видове от приложение № 4, за всички видове диви птици, извън тези от приложение № 3 и приложение № 4 и за използване на неселективните уреди, средства и методи за улавяне и убиване от приложение № 5 (Обн. ДВ. бр.4 от 16 Януари 2004г.).

3. Когато земеделското стопанство попада в границите на защитена зона за опазване на дивите птици съгласно Закона за биологичното разнообразие освен изброените по-горе забрани земеделският стопанин следва да спазва забраните и ограниченията, включени в заповедта за обявяване и плана за управлението ѝ, в случаите, когато има приет такъв. Когато защитената зона за опазване на дивите птици съвпада със защитена територия съгласно Закона за защитените територии и в заповедта за обявяването ѝ няма разписани конкретни забрани и ограничения, земеделският стопанин спазва режима за опазване и ползване на защитената територия.

II. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 2 – ОПАЗВАНЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ ОТ ЗАМЪРСЯВАНЕ, ПРИЧИНЕНО ОТ ОПРЕДЕЛЕНИ ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА - отменено

III. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 3 – ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ПО-СПЕЦИАЛНО НА ПОЧВАТА ПРИ УПОТРЕБАТА НА УТАЙКИ ОТ ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

1. За площите, на които се внасят утайки трябва да има разрешение по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закон за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ), издадено от Българската агенция за безопасност на храните за използване на утайки. Земеделските стопани трябва да спазват всички изисквания, определени в разрешението за използване на утайки.

2. Земеделските стопани не трябва да използват утайки в земеделието, когато:

- утайките представляват или съдържат опасни отпадъци;
- концентрациите на един или повече тежки метали и арсен в почвата, както преди влагането на утайки, така и след това надвишават пределно допустимите концентрации (ПДК), които са:

№ по ред	рН	ПДК							
		mg/kg сухо вещество							
		кадмий	мед	никел	олово	цинк	живак	хром	арсен
1	6 – 7,4	2,0	140	*	100	250	1	200	25
2	> 7,4	3,0	200	110	120	300	1	200	25

Забележка.

* От рН 6-7 = 75 мг/кг; от рН 7-7,4 = 80 мг/кг.

1 Активната реакция (рН) на почвата се определя в суспензия при съотношение почва: вода 1 : 5 и време на взаимодействие с вода - 5 часа.

- концентрациите на един или повече тежки метали, арсен и устойчиви органични замърсители в утайката надвишават ПДК, които са (стойностите са mg/kg сухо вещество): кадмий-30; мед-1600; никел-350; олово-800; цинк-3000; живак-16; хром-500; арсен-25; полициклични ароматни въглеводороди-6,5; полихлорирани бифеноли-1.

- утайките не са предварително третирани;

-почвата е с рН под 6;

-съществува опасност от замърсяване на прилежащите повърхностни и подземни води.

3. Земеделските стопани не трябва да използват утайки върху:

- ливади, пасища или площи, засети с фуражни култури, ако се използват за паша или фуражните култури се прибират в срок, по-кратък от 45 дни, след употребата на утайките;

- почви, върху които се отглеждат овощни видове, зеленчукови култури, лозя и други култури с изключение на овощни дървета;

- почви, предназначени за отглеждане на овощни, зеленчукови и други култури, които са в директен контакт с почвата и се консумират в сурово състояние, за период 10 месеца преди и по време на събиране на реколтата;

- крайбрежни заливаеми ивици, речни русла и защитни диги;

- пояс I и II на санитарно-охранителни зони на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

4. В защитените зони по НАТУРА 2000 може да се използват утайки от отпадъчни води, ако концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките не превишават фоновите концентрации за съответния район.

IV. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 4 – ОПАЗВАНЕ НА ВОДИТЕ ОТ ЗАМЪРСЯВАНЕ С НИТРАТИ

Земеделските стопани на територията на нитратно уязвимите зони следва да изпълняват изискванията на Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони, приета със Заповед №РД-141/07.03.2011 и №РД-09-189/24.03.2011 на Министъра на земеделието и храните и Министъра на околната среда и водите.

ОБЩИ МЕРКИ ПРИ УПОТРЕБА НА АЗОТСЪДЪРЖАЩИ ТОРОВЕ (ОРГАНИЧНИ И МИНЕРАЛНИ/НЕОРГАНИЧНИ)

1. Да не се внасят азотсъдържащи торове (органични и минерални/неорганични) при полски култури в следните периоди:

1.1. от 15 ноември до 31 януари за Южна България (области Благоевград, Бургас, Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Смолян, Стара Загора, Хасково и Ямбол).

1.2. от 1 ноември до 31 януари за Северна България (области Варна, Враца, Велико Търново, Видин, Габрово, Добрич, Ловеч, Монтана, Плевен, Разград, Русе, Силистра, Търговище и Шумен).

1.3. от 1 ноември до 15 февруари на свободни площи и площи, заети с трайни култури.

1.4. **от 15 ноември до 15 февруари** при създаване на нови овощни насаждения. При тях по изключение се допуска внасяне на оборски тор до 15 ноември.

2. Азотсъдържащите (органични и минерални/неорганични) торове да се разпределят равномерно върху почвата, със специализирана техника.

3. Да не се внася пресен оборски тор. Твърдият оборски тор да се съхранява при обикновени условия най-малко 6 месеца преди внасянето му в почвата. Когато оборският тор се използва за получаването на биогаз, посоченият срок може да бъде и по-кратък. Течният оборски тор да се съхранява поне 4 месеца, преди да бъде внесен.

4. Органичните торове да се заорават в почвата непосредствено след разпръскването върху почвената повърхност, с подходяща почвообработваща техника.

5. За да се избегне риска от излишък на нитрати в растенията и почвата:

а) при всички култури, количеството внесени азотни съединения от органичен тор през годината не трябва да надвишава 17 кг азот на декар;

б) нормите за торене с азот се определят след извършване на агрохимичен анализ на почвата, а в случай че не е направен анализ се използват препоръките за „Примерни максимални норми за торене с минерални торове на някои култури в килограми активно вещество на декар при средно запасени почви ” посочени в таблица №1

в) препоръките за торене се изготвят на базата на баланс между необходимото количество азот за развитието на културите и азота, който може да бъде доставен на културите от почвата и чрез наторяване, като се вземе предвид:

- количеството азот, съдържащо се в почвата преди засаждане/засяване;
- количествата азот, постъпващи от минерализация на органичното вещество;
- внесените в почвата азотни съединения от органични торове;
- внесените в почвата азотни съединения от минерални торове;
- внесените в почвата азотни съединения чрез поливната вода;
- внесените в почвата азотни съединения чрез валежи и атмосферни отлагания.

Таблица 1. Примерни максимални норми за торене с минерални торове на някои култури в килограми активно вещество на декар при средно запасени почви

Култура	N в kg/dka		
	тежка почва	средна почва	лека почва
	Смолници Vertisols Eutric	Канелени Luvisols Chromic	Алувиални почви Fluvisols Eutric
Пшеница	14	16	16
Ечемик	13	15	14
Овес	8	7	8
Царевица-неполивна	11	14	10
Царевица-поливна	20	20	20
Захарно цвекло	14	16	16
Слънчоглед	12	12	12
Тютюн	4	4	4
Домати	20	26	24
Пипер	22	24	22
Зеле	10	10	10

Ливади	6	8	6
--------	---	---	---

Таблица 2. Прагови стойности за оценка на запасеността на почвата с азот

Показател	Единици за измерване	Прагови стойности и оценка				
		Много слабо запасени	Слабо запасени	Средно запасени	Добре запасени	Много добре запасени
N (общ азот NO ₃ +NH ₄)	mg/ kg	до 20 mg	21-40mg	41-60mg	61-80mg	над 80mg

6. При внасяне на повече от 12 кг активно вещество азот от минерален тор на декар, торовата норма да се разделя на две – до 1/3 от нормата да се внася предсеитбено или преди засаждането, а разликата от нормата да се оставя за подхранване.

7. На почви с лек механичен състав (песъчливи почви), азотната норма да се разделя на две или три части, за да се избегне просмукването на нитрати в по-долните почвени слоеве и попадането им в плитките подземни води.

8. Да не се тори с азотсъдържащи торове на напълно замръзнала почва, както и на почва, изцяло или отчасти покрита със снежна покривка

9. Да не се внасят азотсъдържащи торове по време на валежи и след това, докато почвата е преовлажнена.

10. Да не се внасят азотсъдържащи торове на естествено преовлажнени почви и на наводнени почви (с изключение на оризища).

11. При авиационно разпръскване на минералните торове, да се поставят наземни ориентири и да се отчита силата на вятъра – най-добре е разпръскването да се извършва при тихо време.

12. При равнинни терени, да не се използват азотсъдържащи торове край повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.), на разстояние, по-малко от 5 м.

13. При равнинни терени, когато се извършва внасяне на течен оборски тор или се извършва поливка с разтворен във вода оборски тор на зеленчукови и други култури, разстоянието до повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.) да бъде не по-малко от 5 м. В случаите на използване на течната фракция на оборския тор на равнинни терени, отстоянието до водните басейни да не е по-малко от 10 м.

14. Да не се допуска замърсяване на околната среда при товарене, транспорт и употреба на органични торове. Течният оборски тор да се транспортира в затворени цистерни. Твърдият оборски тор да се транспортира и товари по начин, който изключва замърсяване на околната среда. За целта може да се използва специализирана техника за товарене, транспорт и внасяне на оборски тор.

15. Резервоарите, цистерните и тръбопроводите за течен тор да се поддържат изправни с оглед предотвратяване на течове.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МЕРКИ ПРИ УПОТРЕБА НА АЗОТСЪДЪРЖАЩИ ТОРОВЕ (ОРГАНИЧНИ И МИНЕРАЛНИ/НЕОРГАНИЧНИ) НА ТЕРЕНИ С НАКЛОН, ПО-ГОЛЯМ ОТ 6⁰

1. Обработката на почвата да се извършва контурно (по хоризонталите), или напречно на склона. За целта може да се използва специализирана техника за обработка и внасяне на оборски тор на наклонени терени.

2. При създаване на трайни насаждения, редовете да се ориентират в посока на хоризонталите на склона и междуредията да се затревяват.

3. За да се предотврати изнасяне на хранителни вещества по склона, торовата норма да се разделя на две – до 1/3 от нормата да се внася предсеитбено или преди засаждането, а останалото количество да се оставя за подхранване по време на вегетацията.

4. Да не се извършва торене с минерални азотсъдържащи торове, течен оборски тор и поливка с разтворен във вода оборски тор, на разстояние, по-малко от 10 м от повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.).

5. Да не се извършва торене на площи с наклон, по-голям от 12°, ако разстоянието до повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.) е по-малко от 50 м. Мярката може да не се прилага само при рекултивация на нарушени терени и подобряване на слабопродуктивни земи, съгласно Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (*обн., ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г., изм. ДВ, бр.30 от 2002г.*).

МЕРКИ ПРИ СЪХРАНЕНИЕ НА АЗОТСЪДЪРЖАЩИ ТОРОВЕ (ОРГАНИЧНИ И МИНЕРАЛНИ/НЕОРГАНИЧНИ)

А. СЪХРАНЕНИЕ НА ОБОРСКИ ТОР И СИЛАЖ

Съхранение на оборски тор

1. В зависимост от вида и броя на животните и наличието на земеделска земя, в стопанствата се изграждат следните видове съоръжения за съхранение на произведения оборски тор:

1.1. торова площадка с непропусклива основа и непозволяваща изтичане на течната фракция, при наличие на:

- 1 или 2 условни животински единици;

- от 3 до 5 условни животински единици, когато стопанинът ползва земя, върху която да оползотвори тора, при спазване на изискванията за влагане на не повече от 17 кг азот на декар годишно.

1.2. отделни съоръжения за съхранение на различните фракции оборски тор (твърд и течен) при наличие на повече от 5 условни животински единици и прилагане на технологии, свързани с разделяне на течния оборски тор на фракции, когато стопанинът ползва земя, върху която да оползотвори тора, при спазване на изискванията за влагане на не повече от 17 кг азот на декар годишно.

1.3. отделни съоръжения за съхранение на различните фракции оборски тор (твърд и течен) при наличие на повече от 5 условни животински единици и прилагане на технологии, свързани с разделяне на течния оборски тор на фракции и договор за оползотворяване на оборския тор, когато стопанинът не стопанисва земя.

2. При изграждане на съоръженията да се вземат предвид редица фактори, като броя на отглежданите животни, вида им, технологията на отглеждане, продължителността на периода на съхраняване (в зависимост от начина на отглеждане на животните-пасищно или оборно) и количеството на използвания постелъчен материал.

3. Съоръжението за съхранение на твърд и течен оборски тор се изгражда с водоустойчиво дъно, по начин, който да не позволява проникване в почвата или замърсяване на водоизточниците. Покритието на съоръжението трябва да бъде непропускливо. Съоръженията се проверяват редовно и при необходимост се предприемат незабавни действия.

4. Капацитетът на съоръженията трябва да бъде достатъчен за съхранение на оборския тор, както следва:

4.1. на твърдият оборски тор най-малко:

- 4 месеца при пасищно отглеждане на животни,

- 6 месеца при оборно отглеждане на животни

4.2. течният оборски тор да се използва след съхраняване в продължение на най-малко 4 месеца, като се отчете и продължителността на периода на забрана за ползване на азотсъдържащи торове

Таблица 3. Среднодневни количества отделен твърд и течен оборски тор по видове животни

Вид селскостопански животни	Количество на ден (литри)	Необходим капацитет за съхранение на течен оборски тор (м³ за 4 мес.)*	Необходим капацитет за съхранение на твърд оборски тор (м³ за 6 мес.)
Говеда, Биволи	44,80	5,60	8,40
Теле и юница за угояване	36,00	4,50	6,80
Теле до 6 мес. възраст	20,00	2,50	3,80
Свиня	7,00	0,90	1,35
Овца	3,00	0,50	0,75
Шиле	1,10	0,20	0,30
Коза	2,30	0,30	0,45
Кокошка-носачка	0,12	0,02	0,03
Кон	25,00	3,10	4,70
Магаре	12,00	1,50	2,30
Зайци	0,18	0,03	0,05

*Капацитетът на съоръженията за съхранение на течния оборски тор трябва да е съобразен с продължителността на периода на забрана за ползване на азотсъдържащи торове. Имайки предвид този период срокът на съхранение на течния оборски тор се увеличава на 6 месеца.

5. Да не се изграждат нови съоръжения за съхранение на твърд или течен оборски тор в близост до повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.) на разстояние по-малко от 20 м.

6. Да не се съхраняват торове върху терени с наклон, по-голям от 6°, на разстояние, по-малко от 20 м до водни обекти.

7. При съхранение, товарене и транспорт на тора да се вземат всички необходими мерки за недопускане на замърсяване на околната среда.

Съхранение на силаж и отпадни води от силаж

1. Отпадните води от силажите да се събират и съхраняват в резервоар или цистерна с водонепропускливи подове и стени. Това изисква наличието на водонепропускливи канали, които да позволяват отвеждането на силажните отпадни води. Резервоарът или цистерната и каналите трябва да са изградени по начин, който да не позволява просмукване в почвата или замърсяване на естествените водоизточници.

2. Силажът, получен от полуизсъхнала трева и балиран в найлонови опаковки, да се съхранява най-малко на 20 м от повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.).

3. При съхранение на тревни фуражи без найлонови опаковки, негодният или неизползваният силаж да се изгребва, заедно със засегнатия почвен слой от 5 см и да се транспортира до подходящо място за компостиране/съхраняване като органичен тор.

Б. СЪХРАНЕНИЕ НА МИНЕРАЛНИ/НЕОРГАНИЧНИ ТОРОВЕ

1. Минералните (неорганичните) торове да се съхраняват в специализирани складови помещения, изградени и оборудвани съгласно инструкциите за противопожарна безопасност.

2. В специализираното складово помещение насипните и опакованите торове се съхраняват разделно. На всеки вид тор да се поставя табелка с надпис.

3. Да не се допуска плътно нареждане на фигурите с опаковани торове до стените на складовото помещение. Отстоянието трябва да е най-малко 25 см. Амониевата селитра се складира на фигури на височина не повече от 10 реда.

4. Амониевата селитра да се съхранява само в опаковано състояние.

5. Други насипни торове (калиеви, фосфорни) да се съхраняват на купчини под различна форма, но да не се допуска смесване.

6. При липса на специална складова база, минералните торовете да се съхраняват под навеси или складови помещения, пригодени за съхранение, които трябва да разполагат с:

- водонепропускливи покриви и подове;

- канавки за безопасно отвеждане на водата.

7. Не се допуска съхранението на насипни минерални (неорганични) торове на открити площадки.

8. При съхранение на минералните/неорганичните торове да се вземат всички необходими мерки за предотвратяване на замърсяване на околната среда.

От 2014 г. Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони се изменя и от влизането в сила на изменената програма се прилага изменената програма и с одобряването ѝ са валидни следните правила:

Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони е разработена в изпълнение на изискванията на Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (обн., ДВ, бр.27 от 11.03.2008 г., в сила от 11.03.2008 г.).

Мерките по програмата за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони са задължителни за всички земеделски стопани на територията на нитратно уязвимите зони (НУЗ) – райони, в които чрез просмукване или оттичане водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници, определени в заповед № РД-930/25.10.2010 год. на министъра на околната среда и водите. Изискванията за наличие на съоръжения за съхранение на оборски тор съгласно Част III, раздел А, са задължителни за земеделските стопани от 31 декември 2010 г.

Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони се отнася за всички нитратно уязвими зони на територията на Република България.

Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони се прилага за периода от 1 януари 2011 г. до 31 декември 2014 г.

Стопани, които отглеждат пасищно застрашени от изчезване местни породи животни, съгласно Наредба № 11 от 6 април 2009 г. за условията и реда за прилагане на мярка 214 "Агроекологични плащания" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007-2013 г., прилагат настоящата програма от мерки доброволно.

Ако се установи, че предвидените мерки не са достатъчни за опазване на водите от замърсяване, министърът на земеделието и храните изготвя, и съвместно с министъра на околната среда и водите утвърждава допълнителни мерки или предприема засилени действия за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници. За целите на настоящата програма:

- Оборски тор е органичен тор, формиран от твърдия и течния торов отпад, отделян от добитъка, който може да бъде и смесен със сламената постелка на добитъка; включително и в преработен вид.
- Течна фракция на оборския тор се получава след разделяне на течния оборски тор с разделително съоръжение (дъгово сито и др.)
- Течен оборски тор е смес от твърдите извержения, урината и водите, използвани за технологични и санитарни нужди.

I. ОБЩИ МЕРКИ ПРИ УПОТРЕБА НА АЗОТСЪДЪРЖАЩИ ТОРОВЕ (ОРГАНИЧНИ И МИНЕРАЛНИ/НЕОРГАНИЧНИ)

1. Да не се внасят азотсъдържащи торове (органични и минерални/неорганични) при полски култури, трайни култури, нови овощни насаждения, ливади и постоянни пасища в следните периоди:
 - 1.1. **от 1 ноември до 20 февруари за Южна България** (области Благоевград, Бургас, Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Смолян, Стара Загора, Хасково и Ямбол).
 - 1.2. **от 1 ноември до 25 февруари за Северна България** (области Варна, Враца, Велико Търново, Видин, Габрово, Добрич, Ловеч, Монтана, Плевен, Разград, Русе, Силистра, Търговище и Шумен).
 - 1.3. **от 1 ноември до 25 февруари** на свободни площи, подготвени за засяване и засаждане на земеделски култури.
 - 1.4. **от 15 ноември до 25 февруари** при създаване на нови овощни насаждения. При тях по изключение се допуска внасяне на оборски тор до 15 ноември.
2. Азотсъдържащите (органични и минерални/неорганични) торове да се разпределят равномерно върху почвата, със специализирана техника.

3. Да не се внася пресен оборски тор. Твърдият оборски тор да се съхранява при обикновени условия най-малко 6 месеца преди внасянето му в почвата. Когато оборският тор се използва за получаването на биогаз, посоченият срок може да бъде и по-кратък. Течният оборски тор да бъде внасян в почвата след четири (4) месечно съхранение или срокът е по-кратък след получаването на биогаз.
4. Органичните торове да се заорават в почвата непосредствено след разпръскването върху почвената повърхност, с подходяща почвообработваща техника.
5. За да се избегне риска от излишък на нитрати в растенията и почвата:
 - а) при всички култури, ливади и постоянни пасища количеството внесени азотни съединения от органичен тор през годината не трябва да надвишава 17 кг азот на декар;

б) нормите за торене с азот се определят след извършване на агрохимичен анализ на почвата, и анализ на органичния тор, като се използват софтуери за изчисляване на азотния баланс (<http://www.naas.government.bg/bg/57/58> и <http://www.iss-poushkarov.org/Bgservices.htm>), както и Практическо ръководство за същността на баланса на азота и фосфора на ниво ферма: <http://www.iss-poushkarov.org/Bgservices.htm>.

При липса на достъп до софтуер се използва методика за определяне на нормата на торене с оборски и в случай, че не е направен анализ се използват препоръчителните норми посочени в таблици, както следва:

Таблица. Максимални норми на торене с азот на основни земеделски култури при статистически средни добиви и при високи добиви получавани в интензивни ферми

№	Култури	Референтни и средни добиви за страната	Максимални добиви	Групи почви според механичния състав					
				Тежки почви		Средни почви		Леки почви**	
				Необходимо количество азот в кг/дка за референтните средни добиви	Максимална норма на торене с азот	Необходимо количество азот в кг/дка за референтните средни добиви	Максимална норма на торене с азот	Необходимо количество азот в кг/дка за референтните средни добиви	Максимална норма на торене с азот
1	2	1	2	1	2	1	2		
1	Пшеница	372	700	10.8	20.4	9.0	17.0	9.0	17.0
2	Ечемик	359	600	9.6	15.6	8.0	13.0	8.0	13.0
3	Овес	181	450	4.8	10.8	4.0	9.0	4.0	9.0
4	Ръж	173	450	3.6	9.6	3.0	8.0	3.0	8.0
5	Тритикале	290	500	7.2	12.0	6.0	10.0	6.0	10.0
6	Ориз	511	700	10.8	15.6	9.0	13.0	9.0	13.0
7	Царевица за зърно	480	800	8.4	14.4	7.0	12.0	7.0	12.0
8	Царевица за силаж	1 413	3 000	9.6	20.4	8.0	17.0	8.0	17.0
9	Слънчоглед маслодаен	191	280	8.4	12.0	7.0	10.0	7.0	10.0
10	Рапица маслодайна	227	350	12.0	18.0	10.0	15.0	10.0	15.0
11	Домати	3 301	4 000	8.4	10.8	7.0	9.0	7.0	9.0
12	Пипер	1 486	3 000	4.8	7.2	4.0	6.0	4.0	6.0
13	Патладжан	2 480	3 000	7.2	8.4	6.0	7.0	6.0	7.0
14	Краставици и корнишони	2 071	3 000	5.0	7.2	3.0	6.0	3.0	6.0
15	Дини	2 018	5 000	8.0	12.0	8.0	10.0	8.0	10.0

16	Пъпеша	1 144	3 000	8.0	9.6	5.0	8.0	5.0	8.0
17	Главесто зеле	2 515	4 000	14.4	20.4	12.0	17.0	12.0	17.0
18	Картофи	1 512	4 000	7.2	20.4	6.0	17.0	6.0	17.0
19	Лук	1 170	3 000	4.8	13.2	4.0	11.0	4.0	11.0
20	Орехи	111	300	9.6	14.4	8.0	12.0	8.0	12.0
21	Ябълки*	779	3 000	9.6	16.8	8.0	14.0	8.0	14.0
22	Круши*	407	2 500	12.0	18.0	10.0	15.0	10.0	15.0
23	Праскови*	636	3 000	12.0	21.6	10.0	18.0	10.0	18.0
24	Кайсии и зарзали*	483	2 500	12.0	20.4	10.0	17.0	10.0	17.0
25	Сливи и джанки*	449	2 000	12.0	21.6	10.0	18.0	10.0	18.0
26	Вишни*	248	1 200	9.6	19.2	8.0	16.0	8.0	16.0
27	Череша*	338	1 200	12.0	16.8	10.0	14.0	10.0	14.0
28	Ягоди*	820	2 000	6.0	14.4	5.0	12.0	5.0	12.0
29	Маслодайна роза*	255	600	9.6	12.0	8.0	10.0	8.0	10.0
30	Лавандула*	201	700	12.0	14.4	10.0	12.0	10.0	12.0
31	Кориандър	88	150	3.6	6.0	3.0	5.0	3.0	5.0
32	Лозя винени*	467	800	7.2	14.4	6.0	12.0	6.0	12.0
33	Лозя десертни*	400	1 500	9.6	16.8	8.0	14.0	8.0	14.0
34	Тютюн Ориенталски*	164	180	4.8	6.0	4.0	5.0	4.0	5.0
35	Тютюн Виржиния*	186	190	4.8	4.8	4.0	4.0	4.0	4.0
36	Тютюн Бърлей*	212	240	9.6	9.6	8.0	8.0	8.0	8.0
37	Постоянни ливади (сено)	263	350	9.6	12.0	8.0	10.0	8.0	10.0
38	Бобови култури, в т. ч. люцерна	3-5 кг азот на декар стартова норма, независимо от очаквания добив							

Забележка:

*Културите не са включени в софтуера, който се актуализира. Нормите са по справочници за торене.

**При леките почви е задължително внасянето на количествата азот на 2-3 пъти, за да се избегне измиването му.

***Нормите на торене с азот са определени с помощта на софтуера за определяне на баланса на азота и зависят от добивите (редове 1-19;31;37;38).

Таблица. Най-често срещан механичен състав на различните почви по агроекологични групи

Кодове на агроекологичните групи почви	Видове почви	Леки	Средни	Тежки
1	Карбонатен и типичен чернозем	x	x	
2	Излужен чернозем		x	x
3	Оподзолен чернозем и т.сива горска почва			x
4	Сива горска почва		x	x
5	Светло сива горска почва	x	x	
6	Смолница			x
7	Излужена канелена почва		x	x
8	Оподзолена канелена почва	x	x	
9	Кафява горска почва	x		
10	Алувиални и делувиални почва	x	x	x
11	Хумусно-карбонатна почва		x	

Таблица. Прагови стойности за оценка на запасеността на почвата с азот

Показател	Единици за измерване	Прагови стойности и оценка				
		Много слабо запасени	Слабо запасени	Средно запасени	Добре запасени	Много добре запасени
N (общ азот NO ₃ +NH ₄)	mg/ kg	до 20 mg	21-40mg	41-60mg	61-80mg	над 80mg

Методика за определяне на нормата на торене с оборски тор, въз основа на количеството азот

Първи пример: при отглеждане на говеда или биволи.

Съдържанието на азот (N) в оборски тор от крави или биволи е 5,7 кг/т, следователно, при максимално допустима годишна норма N от 17 кг/дка нормата се изчислява, както следва:

$X = (A \times B) : C$ където X – търсеното количество оборска тор за 1 дка

A – максимално допустима годишна норма N кг на дка

B – 1000 кг

C – съдържание на N в 1000 кг оборски тор от крави или биволи

(таблица, колона 4)

Без разреждане на оборския тор:

$(17 \times 1000) : 5,7 = 2982$ кг/дка или 2,982 т/дка

C разреждане с вода 1:1 на оборския тор:

$(17 \times 1000) : 2,9 = 5862$ кг/дка или 5,862 т/дка

Забележка: нормата при разреждане е годишна (изключват се забранителните периоди) и трябва да се внася периодично.

Втори пример при отглеждане на кокошки - носачки.

Съдържанието на азот (N) в оборски тор от кокошки – носачки е 10,8 кг/т, следователно, при максимално допустима годишна норма N от 17 кг/дка нормата се изчислява, както следва:

$X = (A \times B) : C$ където X – търсеното количество оборска тор за 1 дка

A – максимално допустима годишна норма N кг на дка

B – 1000 кг

C – съдържание на N в 1000 кг оборски тор от кокошки - носачки

(таблица, колона 4)

Пример без разреждане на оборския тор:

$(17 \times 1000) : 10,8 = 1574$ кг/дка или 1,574 т/дка

Пример с разреждане с вода 1:0,5 на оборския тор:

$(17 \times 1000) : 7,2 = 2361,1$ кг/дка или 2,361 т/дка

Забележка: нормата при разреждане е годишна (изключват се забранителните периоди) и трябва да се внася периодично.

Таблица. Съдържание на азот в оборския тор по видове животни и по степен на разреждане с вода.

Вид селскостопански животни	Съдържание на сухо в-во	Общ азот	
		%	кг/тон
1	2	3	4
Крави или биволи			
Неразреден тор	11,97	0,57	5,7
Разреждане с вода 1:0,5	7,98	0,38	3,8

Разреждане с вода 1:1	5,98	0,29	2,9
Телета за угояване			
Неразреден тор	13,53	0,73	7,3
Разреждане с вода 1:0,5	9,02	0,49	4,9
Разреждане с вода 1:1	6,76	0,36	3,6
Свинне			
Неразреден тор	11,29	0,64	6,4
Разреждане с вода 1:1	5,64	0,32	3,2
Разреждане с вода 1:2	3,76	0,21	2,1
Кокоски-носачки			
Неразреден тор	20,55	1,08	10,8
Разреждане с вода 1:0,5	13,70	0,72	7,2
Разреждане с вода 1:1	10,27	0,54	5,4

в) препоръките за торене се изготвят на базата на баланс между необходимото количество азот за развитието на културите и азота, който може да бъде доставен на културите от почвата и чрез наторяване, като се вземе предвид:

- количеството азот, съдържащо се в почвата преди засаждане/засяване;
- количествата азот, постъпващи от минерализация на органичното вещество;
- внесените в почвата азотни съединения от органични торове;
- внесените в почвата азотни съединения от минерални торове;

6. При внасяне на повече от 12 кг активно вещество азот от минерален тор на декар, торовата норма да се разделя на две – до 1/3 от нормата да се внася предсеитбено или преди засаждането, а разликата от нормата да се оставя за подхранване.
7. На почви с лек механичен състав (песъчливи почви), азотната норма да се разделя на две или три части, за да се избегне просмукването на нитрати в по-долните почвени слоеве и попадането им в плитките подземни води.
8. Да не се тори с азотсъдържащи торове на напълно замръзнала почва, както и на почва, изцяло или отчасти покрита със снежна покривка.
9. Да не се внасят азотсъдържащи торове по време на валежи и след това, докато почвата е преовлажнена.
10. Да не се внасят азотсъдържащи торове на естествено преовлажнени почви и на наводнени почви (с изключение на оризища).
11. При авиационно разпръскване на минералните торове, да се поставят наземни ориентири и да се отчита силата на вятъра – най-добре е разпръскването да се извършва при тихо време.
12. При равнинни терени, да не се използват азотсъдържащи торове край повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.), на разстояние, по-малко от 5 м.
13. При равнинни терени, когато се извършва внасяне на течен оборски тор или се извършва поливка с разтворен във вода оборски тор на зеленчукови и други култури, разстоянието до повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.) да бъде не по-малко от 5 м. В случаите на използване на течната фракция на оборския тор на равнинни терени, отстоянието до водните басейни да не е по-малко от 10 м.

14. Да не се допуска замърсяване на околната среда при товарене, транспорт и употреба на органични торове. Течният оборски тор да се транспортира в затворени цистерни. Твърдият оборски тор да се транспортира и товари по начин, който изключва замърсяване на околната среда. За целта може да се използва специализирана техника за товарене, транспорт и внасяне на оборски тор.
15. Резервоарите, цистерните и тръбопроводите за течен тор да се поддържат изправни с оглед предотвратяване на течове.

II. ДОПЪЛНИТЕЛНИ МЕРКИ ПРИ УПОТРЕБА НА АЗОТСЪДЪРЖАЩИ ТОРОВЕ (ОРГАНИЧНИ И МИНЕРАЛНИ / НЕОРГАНИЧНИ) НА ТЕРЕНИ С ОСТЪР НАКЛОН

1. Обработката на почвата се извършва контурно (по хоризонталите), или напречно на склона. За целта може да се използва специализирана техника за внасяне на оборски тор на наклонени терени.
2. При създаване на трайни насаждения, редовете се ориентират в посока на хоризонталите на склона и междуредията се затревяват.
3. За предотвратяване изнасянето на хранителни вещества по склона, торовата норма се разделя на две – до 1/3 от нормата да се внася предсеитбено или преди засаждането, а останалото количество да се оставя за подхранване по време на вегетацията на културите.
4. Не се извършва торене с минерални азотсъдържащи торове, течен оборски тор и поливка с разтворен във вода оборски тор, на разстояние, по-малко от 10 м от повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.).
5. На терени с наклон от 3° до 6° се прилагат задължително някоя/и от следните мерки:
 - 5.1. в обработваеми земи:
 - Противоерозионни сеитбообращения, извършване на основни (и модифицирани) почвообработки напречно на склона, прорязване с ходообразуване, изграждане на съоръжения за отвеждане или задържане на повърхностните води, мулчиране;
 - Поясно земеделие (контурно или напречно на терена), мозаечен тип земеделие, тревни буферни пояси, терасиране.
 - 5.2. в трайни насаждения - ориентирани на редовете напречно на склона, противоерозионни почвообработки (както при обработваемите земи), затревяване в междуредията, мулчиране, тревни буферни ивици в отделни междуредия, оттокоотвеждащи съоръжения, терасиране.
 - 5.3. в пасищни земи - оттокоотвеждащи бразди, оттокозадържащи валове, дълбоко прорязване.
6. Не се извършва торене на площи с наклон, по-голям от 6°, ако разстоянието до повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.) е по-малко от 50 м. Мярката може да не се прилага само при рекултивация на нарушени терени и подобряване на слабопродуктивни земи, съгласно Наредба №

26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (*обн., ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г., изм. ДВ, бр.30 от 2002г.*).

7. На терени с наклон от 6° до 12° се прилагат задължително някои от следните мерки:

7.1. в обработваеми земи:

- Противоерозионни сеитбообращения, където е приложимо, почвообработки напречно на склона, прорязване с ходообразуване, изграждане на съоръжения за отвеждане или задържане на повърхностните води, внасяне на подобряващи почвата вещества вътрепочвено.

- Поясно земеделие (контурно или напречно на терена), тревни буферни пояси, терасирене, внасяне на подобряващи почвата вещества вътрепочвено.

7.2. в трайни насаждения - терасиране напречно на склона, затревяване в междуредията, мулчиране, оттокоотвеждащи съоръжения, внасяне на подобряващи почвата вещества вътрепочвено.

7.3. в пасищни земи - оттокоотвеждащи бразди, оттокозадържащи валове, допуска се внасяне на подобряващи почвата вещества вътрепочвено.

8. При терени с наклон по-голям от 12° внасянето на подобряващи почвата вещества се забранява.

III. МЕРКИ ПРИ СЪХРАНЕНИЕ НА АЗОТСЪДЪРЖАЩИ ТОРОВЕ (ОРГАНИЧНИ И МИНЕРАЛНИ/НЕОРГАНИЧНИ)

A. СЪХРАНЕНИЕ НА ОБОРСКИ ТОР И СИЛАЖ

Съхранение на оборски тор

1. В зависимост от вида и броя на животните и наличието на земеделска земя, в стопанствата се изграждат следните видове съоръжения за съхранение на произведения оборски тор:

1.1. торова площадка с непропусклива основа и непозволяваща изтичане на течната фракция, при наличие на:

- 1 или 2 условни животински единици,

- от 3 до 5 условни животински единици, когато стопанинът ползва земя, върху която да оползотвори тора, при спазване на изискванията за влагане на не повече от 17 кг азот на декар годишно;

- сключен договор с преработвателно предприятие за ежедневно извозване на оборския тор (твърд и течен).

1.2. отделни съоръжения за съхранение на различните фракции оборски тор (твърд и течен) при наличие повече от 5 условни животински единици и прилагане на технологии, свързани с разделяне на течния оборски тор на фракции, когато стопанинът ползва земя, върху която да оползотвори тора, при спазване на изискванията за влагане на не повече от 17 кг азот на декар годишно.

1.3. отделни съоръжения за съхранение на различните фракции оборски тор (твърд и течен) при наличие на повече от 5 условни животински единици и прилагане на технологии, свързани с разделяне на течния оборски тор на фракции

и договор за оползотворяване на оборския тор, когато стопанинът не стопанисва земя.

1.4. изградени съоръжения без прилагане на технологии за разделяне на течния оборски тор на фракции в стопанства отглеждащи повече от 5 условни животински единици.

2. При изграждане на съоръженията (за съхранение на оборски тор) и определяне на техния обем, да се вземат предвид редица фактори, като броя на отглежданите животни, вида им, технологията на отглеждане, продължителността на периода на съхраняване (в зависимост от начина на отглеждане на животните-пасищно или оборно) и количеството на използвания постелъчен материал.
3. Съоръжението за съхранение на твърд и течен оборски тор се изгражда с водонепропускливо дъно и стени, по начин, който да не позволява проникване в почвата или замърсяване на водоизточниците. Съоръженията се проверяват редовно за нередности и при необходимост се предприемат незабавни действия за отстраняването им.
4. Капацитетът на съоръженията трябва да бъде достатъчен за съхранение на оборския тор, както следва:
 - 4.1. на твърдия оборски тор най-малко:
 - 4 месеца при пасищно отглеждане на животни,
 - 6 месеца при оборно отглеждане на животни,
 - 4.2. на течния оборски тор 6 месеца включващ периода на забрана за ползване на азотсъдържащи торове.

Таблица. Определяне на капацитета на съоръженията за съхранение на оборски тор.

Вид селскостопански животни	Общо количество оборски тор		Количество на течен и твърд оборски тор			
	Дневно количество за едно животно	Необходим капацитет за съхранение за 6 мес.	Дневно количество твърд оборски тор за едно животно с постеля	Необходим капацитет за съхранение за 6 мес.	Дневно количество течен оборски тор за едно животно	Необходим капацитет за съхранение за 6 мес..
	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³	м ³
Говеда, Биволи	0,040	7,20	0,047	8,46	0,080	14,4
Теле и юница за угояване	0,036	6,48	0,043	7,74	0,072	12,96
Теле до 6 мес. Възраст	0,024	4,32	0,030	5,40	0,048	8,64
Свиня /100кг/	0,007	1,26	0,0085	1,53	0,028	5,04
Овца ^{*к}	0,004	0,72	0,0045	0,54	0,006	0,72
Шиле	0,002	0,36	0,0026	0,46	0,002	0,24
Коза ^{*к}	0,003	0,54	0,0035	0,42	0,004	0,48
Кокошка-носачка	0,00012	0,022	0,00015	0,027	0,00024	0,043
Кон	0,025	4,5	0,030	5,4	0,040	7,2
Магаре	0,012	2,2	0,024	4,32	0,035	6,3
Зайци	0,00012	0,022	0,00012	0,022	0,00014	0,043

Забележка: * 4-месечно съхранение при пасищно отглеждане на животни.

5. Да не се изграждат нови съоръжения за съхранение на твърд или течен оборски тор в близост до повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.) на разстояние по-малко от 20 м.
6. Да не се съхраняват торове върху терени с наклон, по-голям от 6°, на разстояние, по-малко от 20 м до водни обекти.
7. При съхранение, товарене и транспорт на тора да се вземат всички необходими мерки за недопускане на замърсяване на околната среда.

Съхранение на силаж и отпадни води от силаж

1. Отпадните води от силажите да се събират и съхраняват в резервоар или цистерна с водонепропускливи дъна и стени. Това изисква наличието на водонепропускливи канали, които да позволяват отвеждането на силажните отпадни води. Резервоарът или цистерната и каналите трябва да са изградени по начин, който да не позволява просмукване в почвата или замърсяване на естествените водоизточници.
2. Силажът, получен от полуизсъхнала трева и балиран в найлонови опаковки, да се съхранява най-малко на 20 м от повърхностни водни обекти (реки, потоци, канали, езера, язовири, море и др.).
3. При съхранение на тревни фуражи без найлонови опаковки, негодният или неизползваният силаж да се изгребва, заедно със засегнатия почвен слой от 5 см и да се транспортира до подходящо място за компостиране/съхраняване като органичен тор.

Б. СЪХРАНЕНИЕ НА МИНЕРАЛНИ/НЕОРГАНИЧНИ ТОРОВЕ

1. Минералните (неорганичните) торове да се съхраняват в специализирани складови помещения, изградени и оборудвани съгласно инструкциите за противопожарна безопасност.
2. В специализираното складово помещение насипните и опакованите торове се съхраняват разделно. На всеки вид тор да се поставя табелка с надпис.
3. Да не се допуска плътно нареждане на фигурите с опаковани торове до стените на складовото помещение. Отстоянието трябва да е най-малко 25 см. Амониевата селитра се складира на фигури на височина не повече от 10 реда.
4. Амониевата селитра да се съхранява само в опаковано състояние.
5. Други насипни торове (калиеви, фосфорни) да се съхраняват на купчини под различна форма, но да не се допуска смесване.
6. При липса на специална складова база, минералните торовете да се съхраняват под навеси или складови помещения, пригодени за съхранение, които трябва да разполагат с:
 - водонепропускливи покриви и подове;
 - канавки за безопасно отвеждане на водата.
7. Не се допуска съхранението на насипни минерални (неорганични) торове на открити площадки.

8. При съхранение на минералните/неорганичните торове да се вземат всички необходими мерки за предотвратяване на замърсяване на околната среда.

V. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 5 – ОПАЗВАНЕ НА ХАБИТАТИТЕ И ДИВАТА ФЛОРА И ФАУНА

1. Забранява се умишленото бране, събиране, отрязване, изкореняване или друг начин на унищожаване на екземпляри от защитени растителни видове, в обхвата на Директива 92/43, включени в приложения 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие в техните естествени области на разпространение съгласно приложения списък:

1. Четирилистно разковниче	<i>Marsilea quadrifolia</i>
2. Парнасиева калдезия	<i>Caldesia parnassifolia</i>
3. Имануелова метличина	<i>Centaurea immanuelis-loewii</i>
4. Янкева метличина	<i>Centaurea jankae</i>
5. Сибирски див тютюн	<i>Ligularia sibirica</i>
6. Червено усойниче	<i>Echium russicum</i>
7. Татарско диво зеле	<i>Crambe tataria</i>
8. Янкева кутявка	<i>Moehringia jankae</i>
9. Карниолска пушица	<i>Eleocharis carniolica</i>
10. Жлезиста алдрованда	<i>Aldrovanda vesiculosa</i>
11. Блатно петльово перо	<i>Gladiolus palustris</i>
12. Венерино пантофче	<i>Cypripedium calceolus</i>
13. Калописиева дактилориза	<i>Dactylorhiza kalopissii</i>
14. Обикновена пърчовка	<i>Himantoglossum caprinum</i> (<i>H. hircinum</i>)
15. Лъозелов липарис	<i>Liparis loeselii</i>
16. Емилипопово прозорче	<i>Potentilla emili-popii</i>
17. Карпатска тоция	<i>Tozzia alpina</i> ssp. <i>carpatica</i> (<i>T. carpatica</i>)
18. Дългошпореста теменуга	<i>Viola delphinantha</i>
19. Сръбска рамонда	<i>Ramonda serbica</i>
20. Дряновска ведрица	<i>Fritillaria drenovskii</i>
21. Гусихиева ведрица	<i>Fritillaria gussichiae</i>
22. Лежаща лндерния	<i>Lindernia procumbens</i>
23. <i>Vuxbaumia viridis</i>	
24. <i>Dicranum viride</i>	
25. <i>Namatocaulis Drepanocladus vernicosus</i>	
26. <i>Leucobryum glaucum</i>	
27. <i>Meesia longiseta</i>	
28. <i>Mannia triandra</i>	

2. Когато земеделското стопанство попада в границите на защитена зона за опазване на природните местообитания съгласно Закона за биологичното разнообразие освен изброените по-горе забрани земеделският стопанин следва да спазва забраните и ограниченията, включени в заповедта за обявяване и плана за управлението ѝ, в случаите, когато има приет такъв. Когато защитената зона за опазване на природните местообитания съвпада със защитена територия съгласно Закона за защитените територии и в заповедта за обявяването ѝ няма разписани конкретни забрани и ограничения, земеделският стопанин спазва режима за опазване и ползване на защитената територия.

VI. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 6 – РЕГИСТРАЦИЯ И ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА СВИНЕ

1. Всеки собственик или ползвател на животновъден обект, който отглежда свине, подлежащи на идентификация е длъжен да го регистрира. Регистрацията се извършва чрез подаване на заявление в Областната дирекция по безопасност на храните (ОДБХ), на чиято територия се намира животновъдния обект на основание чл.51 или чл.137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност и за обекта се издава съответното удостоверение. При промяна на данните на собственика или ползвателя на обекта или при промяна на предназначението на обекта собствениците или ползвателите са длъжни в срок от 30 дни писмено да уведомяват ОДБХ с цел актуализация на данните в информационната система на БАБХ.

2. Собственикът или ползвателят на животновъден обект е длъжен да поддържа актуален регистър на животновъдния обект по утвърден от Българската агенция за безопасност на храните (БАБХ) образец на хартиен носител или в електронен вид. В регистъра собственикът или ползвателят вписва данните за всички индивидуално идентифицирани свине, които се отглеждат в животновъдния обект, като отразява и информацията, свързана с тяхното придвижване и смърт. Той е длъжен да съхранява регистъра за период не по-малък от 3 години от датата на закриване на обекта и да го представя на БАБХ и на компетентните да го проверяват контролни органи при поискване.

3. Всеки собственик или ползвател на животновъден обект е длъжен да уведомява ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, за настъпилите промени в числеността на свинете, както следва:

а) в срок до 3 дни - за новородени и закупени животни;

б) в срок до 24 часа преди транспортиране, промяна на собствеността или клане на животни, предназначени за лична консумация;

в) незабавно - за извършено неотложно клане и за умрели животни.

4. Собствениците на свине са длъжни да осигурят при транспортирането на свинете да бъдат придружени от ветеринарномедицинско свидетелство за придвижване на територията на страната, издадено от ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект чрез Информационната система на БАБХ - ВетИС. Те са длъжни при вътреобщностна търговия да осигурят при придвижването на свинете да бъдат придружени от ветеринарномедицински сертификат, издаден чрез система „ТРЕЙСИС“, а при износ за трета страна свинете се придружават от ветеринарномедицински сертификат по образец на страната вносител.

5. Собственикът или ползвател на животновъден обект е длъжен да представи в тридневен срок на ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, ветеринарномедицинското свидетелство или ветеринарномедицинския сертификат за придобитите животни.

6. Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти са длъжни да осигурят идентифициране на свинете в тях, чрез индивидуални средства за идентификация - ушни

марки одобрени от БАБХ в 5-дневен срок от раждането на животните, но при всички случаи преди да напуснат животновъдния обект, в който са родени.

Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти могат да не идентифицират с индивидуална ушна марка свинете за клане от животновъдни обекти, регистрирани по реда на чл. 137 ЗВД, в които се отглеждат над 50 свине майки. В този случай свинете се идентифицират в законоустановения срок с групова ушна марка одобрена от БАБХ с номера на животновъдния обект. Свинете предназначени за разплод се идентифицират с индивидуални ушни марки. Свинете предназначени за доотглеждане в обекти, които са технологично свързани помежду си се идентифицират с групова ушна марка за всеки обект през който преминава животното.

В случай на загубване или невъзможност ушната марка да бъде разчетена в срок от 7 календарни дни собственикът или ползвателят на животновъдния обект е длъжен да уведоми ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, за нуждата от нова, заместваща марка, както и да го уведоми за номера на падналата ушна марка.

Забранено е отстраняването и заменянето на ушна марка без разрешение от БАБХ.

При получаване на свине при вътреобщностна търговия, предназначени за клане животните запазват идентификацията си на страната по произход. При получаване на свине при вътреобщностна търговия, предназначени за разплод, животните се идентифицират с индивидуална ушна марка. При получаване на свине при вътреобщностна търговия, предназначени за доотглеждане и клане, животните запазват ушната марка на страната по произход. В регистъра на животновъдния обект и в информационната система на БАБХ – ВетИС се записват и идентификационните номера на животните на страната на произход.

Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти са длъжни да осигурят идентифициране в стопанството по местоназначение с индивидуална ушна марка на всяко животно, внесено от трета страна до 30 дни след проверката на граничния инспекционен пункт и при всички случаи преди напускането на стопанството по местоназначение. Първоначалната идентификация, извършена от третата страна и поставената ушна марка се вписват в Информационната система на БАБХ – ВетИС и в регистъра на животновъдния обект. Ушната марка на страната на произход се запазва.

Свинете внесени от трета страна и предназначени за клане до 30 дни от преминаване на проверките на граничния инспекционен пункт запазват ушната марка на страната по произход и не се идентифицират с индивидуална ушна марка

VII. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 7 – РЕГИСТРАЦИЯ И ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ЕДЪР РОГАТ ДОБИТЬК (ЕРД)

1. Всеки собственик или ползвател на животновъден обект, който отглежда говеда и/или биволи, подлежащи на идентификация е длъжен да го регистрира. Регистрацията се извършва чрез подаване на заявление в Областната дирекция по безопасност на храните (ОДБХ), на чиято територия се намира животновъдния обект на основание чл.51 или чл.137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност и за обекта се издава съответното удостоверение. При промяна на данните на собственика или ползвателя на обекта или при промяна на предназначението на обекта собствениците или ползвателите са длъжни в срок от 30 дни писмено да уведомяват ОДБХ с цел актуализация на данните в информационната система на БАБХ.

2. Собственикът или ползвател на животновъден обект е длъжен да поддържа актуален регистър на животновъдния обект по утвърден от Българската агенция за безопасност на храните образец на хартиен носител или в електронен вид. В регистъра собственикът или

ползвателят вписва данните за всичките говеда и/или биволи, които се отглеждат в животновъдния обект, като отразява и информацията за тяхното придвижване и смърт. Той е длъжен да съхранява регистъра за период не по-малък от 3 години от датата на закриване на обекта и да го представя на БАБХ и на компетентните да го проверяват контролни органи при поискване.

3. Всеки собственик или ползвател на животновъден обект е длъжен да уведомява ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, за настъпилите промени в числеността на говедата и/или биволите, както следва:

а) в срок до 3 дни - за новородени и закупени животни;

б) в срок до 24 часа преди транспортиране, промяна на собствеността или клане на животни, предназначени за лична консумация;

в) незабавно - за извършено неотложно клане и за умрели животни.

4. Собствениците на говеда и/или биволи са длъжни да осигурят при транспортирането животните да са придружени с ветеринарномедицинско свидетелство за придвижване на територията на страната, издадено от ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект чрез Информационната система на БАБХ – ВетИС. Те са длъжни при вътреобщностна търговия да осигурят при придвижването на животните да бъдат придружени от ветеринарномедицински сертификат издаден чрез система „ТРЕЙСИС“ от официален ветеринарен лекар, а при износ за трета страна животните се придружават от ветеринарномедицински сертификат по образец на страната вносител.

5. Собственикът или ползвателят на животновъден обект е длъжен да представи в тридневен срок на ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, ветеринарномедицинското свидетелство или ветеринарномедицинския сертификат за придобитите животни, както и ветеринарномедицинските паспорти за придобитите животни.

6. Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти са длъжни да осигурят идентифициране на говедата и биволите в тях с по една ушна марка на всяко ухо, одобрена от БАБХ с еднакъв идентификационен номер.

Собственикът или ползвателят на животновъдния обект трябва да осигури идентификацията на говедата и биволите до 5-ия ден след тяхното раждане, но при всички случаи преди животните да са напуснали животновъдния обект, в който са родени.

В случай на загубване или невъзможност ушната марка да бъде разчетена в срок от 7 календарни дни собственикът или ползвателят на животновъдния обект е длъжен да уведоми ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, за необходимостта от нова марка, както и да го уведоми за номера на падналата ушна марка.

Забранено е отстраняването на ушна марка без разрешение от БАБХ.

Собствениците на ЕРД трябва да притежават за всяко животно ветеринарномедицински паспорт. Паспортът се издава от официалния ветеринарен лекар на общината, на чиято територия се намира животновъдният обект и/или ветеринарния лекар, сключил договор по чл. 137а или 137б от Закона за ветеринарномедицинската дейност до 14 дни от уведомяването за раждането на животното чрез Информационната система на БАБХ – ВетИС. Собствениците на ЕРД са длъжни да върнат в ОДБХ ветеринарномедицинският паспорт, придружаващ животното при внос от трета страна или доставено при вътреобщностна търговия и да поискат издаването на нов ветеринарномедицински паспорт от информационната система на БАБХ- ВетИС. Всеки собственик или ползвател на животновъден обект е длъжен да представи на ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект паспорта на придобитото животно за попълване на данните в него. В случай на смърт или заклани за лична консумация едри преживни животни паспортът се

върща от собственика с протокол на ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект в срок от 7 дни от събитието. В случай на износ на животно за трета страна, паспортът се предава на ветеринарния лекар на граничния инспекционен пункт.

Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти са длъжни при получаване на ЕРД при вътреобщностна търговия да запазят ушните марки на животните, поставени в страната по произход и да не ги идентифицират с нова ушна марка. В информационната система на БАБХ – ВетИС се въвеждат номерата на ушните марки, с които животните са пристигнали.

Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти са длъжни да осигурят идентифициране в стопанството по местоназначение на всяко животно, внесено от трета страна с ушни марки с еднакъв номер за двете уши в срок до 20 дни след проверката на граничния инспекционен пункт, но при всички случаи преди напускането на стопанството по местоназначение. Първоначалната идентификация, извършена от третата страна се запазва и се вписва в Информационната система на БАБХ – ВетИС, както и в регистъра на животновъдния обект заедно с новата ушна марка.

Не се извършва нова идентификация на животните в случаите на внос на ЕРД предназначени за клане в рамките на 20 дни от преминаване на проверките на граничния инспекционен пункт.

VIII. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 8 – РЕГИСТРАЦИЯ И ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ОВЦЕ И КОЗИ

1. Всеки собственик или ползвател на животновъден обект, който отглежда овце и/или кози, подлежащи на идентификация е длъжен да го регистрира. Регистрацията се извършва чрез подаване на заявление в Областната дирекция по безопасност на храните (ОДБХ), на чиято територия се намира животновъдния обект по чл.51 или чл.137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност и за обекта се издава съответното удостоверение. При промяна на данните на собственика на обекта или при промяна на предназначението на обекта собствениците са длъжни в срок от 30 дни писмено да уведомяват ОДБХ с цел актуализация на данните в информационната система на БАБХ.

2. Собственикът или ползвателят на животновъден обект е длъжен да поддържа актуален регистър на животновъдния обект по утвърден от Българската агенция за безопасност на храните образец на хартиен носител или в електронен вид. В регистъра собственикът или ползвателят вписва данните за всичките овце и/или кози, които се отглеждат в животновъдния обект, като отразява и информацията за тяхното придвижване и смърт. Той е длъжен да съхранява регистъра за период не по-малък от 3 години от датата на закриване на обекта и да го представя на БАБХ и на компетентните да го проверяват контролни органи при поискване.

3. Всеки собственик или ползвател на животновъден обект е длъжен да уведомява ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, за настъпилите промени в числеността на животните, както следва:

а) в срок до 3 дни - за новородени и закупени животни;

б) в срок до 24 часа преди транспортиране, промяна на собствеността или клане на животни, предназначени за лична консумация;

в) незабавно - за извършено неотложно клане и за умрели животни.

4. Собствениците на овце и/или кози са длъжни да осигурят при транспортирането на животните да бъдат придружени с ветеринарномедицинско свидетелство чрез

Информационната система на БАБХ – ВетИС за придвижване на територията на страната, издадено от ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект. Те са длъжни при вътреобщностна търговия да осигурят при придвижването на животните да бъдат придружени от ветеринарномедицински сертификат издаден чрез система „ТРЕЙСИС“, а при износ за трета страна животните се придружават от ветеринарномедицински сертификат по образец на страната вносител.

5. Собственикът или ползвателят на животновъден обект е длъжен да представи в тридневен срок на ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, ветеринарномедицинското свидетелство или ветеринарномедицинския сертификат за придобитите животни.

6. Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти са длъжни да осигурят идентифициране на овцете и козите в тях в срок до 5 дни от тяхното раждане, но при всички случаи преди да са напуснали животновъдния обект, в който са родени.

Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти са длъжни да осигурят идентифициране на овцете и козите с две идентични индивидуални ушни марки. Животните, родени след 31.12.2009 г. се идентифицират с ушни марки, както следва: обикновена ушна марка на едното ухо и с електронна ушна марка на другото ухо, с еднакъв идентификационен номер.

В случай на загубване или невъзможност ушната марка да бъде разчетена в срок от 7 календарни дни собственикът или ползвателят на животновъдния обект е длъжен да уведоми ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, за нуждата от нова, заместваща марка, както и да го уведоми за номера на падналата ушна марка.

Забранено е отстраняването на ушна марка без разрешение от БАБХ.

Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти са длъжни при получаване на овце и/или кози при вътреобщностна търговия да запазят идентификацията на животните, извършена в страната по произход. В регистъра на животновъдния обект и в информационната система на БАБХ – ВетИС се записва идентификационният номер на страната на произход.

Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти са длъжни да осигурят идентифициране с индивидуална ушна марка в стопанството по местоназначение на всяко животно, внесено от трета страна в срок до 14 дни след проверката на граничния инспекционен пункт, но при всички случаи преди напускането на стопанството по местоназначение. Първоначалната идентификация, извършена от третата страна и поставената индивидуална ушна марка се вписват в Информационната система на БАБХ – ВетИС и в регистъра на животновъдния обект, а ушната марка на страната на произход се запазва.

Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти са длъжни да запазят ушната марка на страната на произход на овцете и/или козите, внесени от трета страна и предназначени за клане до 5 дни от преминаване на проверките на граничния инспекционен пункт. Те не се идентифицират с индивидуална ушна марка.

IX. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 9 – ОГРАНИЧЕНИЯ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА

1. Земеделският стопанин при земеделската си дейност трябва да използва само разрешени продукти за растителна защита.

2. Земеделският стопанин трябва да употребява продуктите за растителна защита при спазване на условията, при които са разрешени продуктите и посочени върху етикетите

3. При опазването на растенията и растителните продукти земеделският стопанин трябва да прилага принципите на добрата растителнозащитна практика.

Допълнителна информация по т. 3.

Съгласно чл. 8а от Закона за защита на растенията „Опазването на растенията и растителните продукти от икономически важни вредители се извършва съгласно принципите на добрата растителнозащитна практика по култури или на принципите на интегрираното производство.

Определението за „добра растителнозащитна практика“ е посочено в чл. 3, т. 18 от Регламент 1107/2009. „Добра растителнозащитна практика“ означава практика, при която се подбира, дозира и разпределя във времето третирането на определени растения или растителни продукти с продукти за растителна защита, в съответствие с условията за тяхната разрешена употреба, така че да се гарантира приемлива ефикасност с минимално необходимо количество при надлежно отчитане на местните условия и възможностите за контрол на културата и за биологичен контрол

На страницата на БАБХ <http://www.babh.government.bg/bg/good-practices-plant-protection.html> са публикувани Добри растителнозащитни практики по култури, които представляват стандартизирани помагала за земеделските производители за комплексно опазване на културите от вредители.

Тези практики са разработени през 2006 г. на основата на стандартите, разработени и утвърдени от Европейската организация за растителна защита, като са съобразени със специфичното видово разнообразие на вредителите по земеделските култури в нашата страна. В тях са включени активни вещества само на продукти за растителна защита разрешени за употреба към момента на разработването.

Добрите растителнозащитни практики са обект на преглед и обновление, тъй като процеса на забрана и одобрение на активни вещества на европейско ниво е твърде динамичен и от 2006 г. до днес, са настъпили много промени.

Х. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 10 – ОГРАНИЧЕНИЯ ЗА УПОТРЕБАТА НА ОПРЕДЕЛЕНИ СУБСТАНЦИИ С ХОРМОНАЛНО ИЛИ ТИРЕОСТАТИЧНО ДЕЙСТВИЕ И НА БЕТА-АГОНИСТИ ПРИ ЖИВОТНИ

1. Земеделският стопанин не трябва да прилага или дава по никакъв начин на продуктивни животни или аквакултури следните забранени вещества: тиреостатични субстанции; стилбени, стилбенови производни, техни соли и естери; 17 бета-естрадиол и неговите естери; бета-агонисти; субстанции с естрогенно (различни от 17 бета-естрадиол и неговите естери), андрогенно или гестагенно действие.

2. Земеделският стопанин не трябва да:

- отглежда или пуска на пазара животни, които са били третирани със забранените вещества (тиреостатични субстанции; стилбени, стилбенови производни, техни соли и естери; 17 бета-естрадиол и неговите естери; бета-агонисти; субстанции с естрогенно (различни от 17 бета-естрадиол и неговите естери), андрогенно или гестагенно действие);

- пуска на пазара месо от животни, които са били третирани със забранените вещества (тиреостатични субстанции; стилбени, стилбенови производни, техни соли и естери; 17 бета-естрадиол и неговите естери; бета-агонисти; субстанции с естрогенно (различни от 17 бета-естрадиол и неговите естери), андрогенно или гестагенно действие);

- да преработва или изпраща за преработване месо от животни, които са били третирани със забранените вещества (тиреостатични субстанции; стилбени, стилбенови производни, техни соли и естери; 17 бета-естрадиол и неговите естери; бета-агонисти; субстанции с естрогенно (различни от 17 бета-естрадиол и неговите естери), андрогенно или гестагенно действие).

3. По изключение се допуска прилагането само върху идентифицирани животни с терапевтична цел на тестостерон или прогестерон и техни производни, които веднага се хидролизират след резорбцията им на мястото на прилагане. Третирането на животни с терапевтична цел се извършва само от ветеринарен лекар, когато се прилага ветеринарномедицински продукт, лицензиран за употреба. Третирането се извършва инжективно, а в случай на лечение на овариална дисфункция - чрез вагинална спирала; не се допуска третиране чрез имплантант.

При извършване на описаното третиране на животните по ветеринарния лекар вписва в амбулаторния си дневник задължително:

а) вида на третирането;

б) наименованието и срока на годност на приложения ветеринарномедицински продукт;

в) датата на третирането;

г) идентификационния номер на третирано животно.

Дневникът се съхранява за срок 3 години и се представя на органите на БАБХ при поискване.

4. Допуска се третирането с терапевтична цел на лицензирани за употреба ветеринарномедицински продукти, които съдържат:

- алил тренболон - орално, или бета-агонисти при еднокопитни животни, в случай че продуктите се употребяват в съответствие с указанията на производителя;

- бета-агонисти - инжективно, за предизвикване на токолиза при крави при отелване.

Третирането се регистрира от отговорния за животновъдния обект ветеринарен лекар при спазване на изискванията.

Не се допуска собствениците на животни, суровини и храни, които са предназначени за консумация от хора, да притежават ВМП, които съдържат бета-агонисти за изкуствено предизвикване на токолиза.

Не се допуска лечение на продуктивни животни, вкл. животни за разплод в края на репродуктивния период от живота им, с бета-агонисти, с изключение на случаите на инжективното им прилагане при крави с цел предизвикване на токолиза при отелване.

5. По изключение се допуска третирането със зоотехническа цел на животни с лицензиран за употреба ветеринарномедицински продукт, който съдържа субстанция с андрогенно и гестагенно действие. Допуска употребата на субстанции с естрогенно действие, когато те са различни от 17 бета-естрадиол и неговите естери. Третирането се регистрира в амбулаторния дневник от отговорния за животновъдния обект ветеринарен лекар при спазване на

изискванията. Прилагането на субстанциите за синхронизиране на еструса или за подготовка на донори и реципиенти за имплантиране на ембриони може да се извършва и от лице, което не е ветеринарен лекар, но под негов контрол и на негова отговорност. Ветеринарномедицинските продукти се прилагат при животни след издаване на рецепта от ветеринарния лекар. Рецептата се изготвя в три еднообразни екземпляра - по един за собственика на животновъдния обект или негов представител, за регионалната ветеринарномедицинска служба и за ветеринарния лекар, който я е издал. Рецептата не се изпълнява повторно.

Не се третират със зоотехническа цел продуктивни животни, както и животни за:

- угодяване по време на угоителния период;
- разплод в края на репродуктивния период от живота им.

6. С цел търговия на пазара може да се пускат животни за разплод в края на репродуктивния период от живота им, които по време на този период са били третирани, съгласно изискванията.

Търговия с елитни, по-специално: състезателни, циркови или предназначени за развъждане или изложби коне, вкл. и с регистрирани еднокопитни животни, третирани с алил-тремболон или бета-агонисти, при спазване на изискванията може да се осъществи и преди изтичане на карентния срок на посочените субстанции, при условие че в паспорта за идентификация на еднокопитни, който ги придружава, са записани видът и датата на третирането им с тях.

7. Месо или суровини и храни, добити от животни, третирани със субстанции с естрогенно, андрогенно, гестагенно или бета-агонистично действие, се пускат на пазара само при условие, че:

- са спазени изискванията за предписване или прилагане от ветеринарния доктор;
- карентният срок на съответната субстанция е изтекъл, преди животните да бъдат заклани.

XI. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 11 – ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ЗА ХРАНИТЕ И ФУРАЖИТЕ

Задължения на земеделските стопани по Регламент (ЕО) № 178/2002

1. Земеделският стопанин не трябва да пуска на пазара храни, които не са безопасни.

Храните не са безопасни, ако се считат за:

- а) вредни за здравето;
- б) негодни за консумация от човека.

2. Земеделският стопанин не трябва да пуска на пазара фуражи, които не са безопасни за употреба.

- имат неблагоприятен ефект за здравето на човека или животните,
- правят храните, получени от животните, които се отглеждат за производство на храни, опасни за консумация от човека.

3. Земеделският стопанин не трябва да храни животните, предназначени за производство на храни, с фуражи, които не са безопасни за употреба.

Приема се, че фуражите не са безопасни за употребата, за която са предназначени, ако се счита че:

- имат неблагоприятен ефект за здравето на човека или животните,
- правят храните, получени от животните, които се отглеждат за производство на храни, опасни за консумация от човека.

4. Земеделските стопани трябва да осигурят проследимост на всички продукти, влизащи и напускащи стопанството.

5. Земеделските стопани трябва да оттеглят от пазара храни и фуражи, които не съответстват на изискванията за безопасност.

6. Земеделските стопани трябва да си сътрудничат с компетентните органи за бързо разпространение на информация при риск от храни и фуражи и в предприемането на действия за избягване или намаляване на рисковете от храни и фуражи.

Задължения на земеделските стопани по Регламент (ЕО) № 852/2004

Земеделският стопанин трябва:

- да предприема специфични мерки за адекватно складиране/третиране на отпадъци и опасни субстанции;
- да предприема специфични мерки за коректна употреба на фуражни добавки/лекарствени средства и пестициди;
- да предотвратява внасяне и разпространение на болести;
- да предприема коригиращи действия, когато са информирани за проблеми, идентифицирани при официален контрол;
- да води документация.

Задължения на земеделските стопани по Регламент (ЕО) № 853/2004

АКО СТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛ НА СУРОВО МЛЯКО (ВСЯКАКЪВ ВИД) ИЛИ БОРАВИТЕ СЪС СУРОВО МЛЯКО, СЕ ПРИЛАГАТ СЛЕДНИТЕ ДОПЪЛНИТЕЛНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ:

ЗДРАВНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА СУРОВО МЛЯКО И ПРОИЗВОДСТВО НА КОЛАСТРА

1. Суровото мляко и коластрата трябва да са добити от животни:

- които са в добро общо здравословно състояние, не показват признак на заболяване, което може да има за резултат замърсяване на млякото и коластрата и, по-специално, които не страдат от инфекция на половата система съпроводена с отделяне на секрет, ентерит съпроводен с диария и треска, или зачервяване на вимето;
- които нямат рана по вимето, която може да засегне млякото и коластрата;
- към които не са прилагани неразрешени субстанции или продукти и не са били подлагани на незаконно лечение
- по отношение на които, в случаите когато са назначени разрешени продукти или вещества, са наблюдавани карантинни периоди, предписани за тези продукти или вещества.

2. Суровото мляко и коластрата трябва да произлизат от животни, принадлежащи към стадо/стопанство, което е свободно или официално свободно от бруцелоза и туберкулоза.

3. Сурово мляко от животни, които не отговарят на изискванията на точка 2 може да бъде използвано само с предварително разрешение на компетентния орган.

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПОМЕЩЕНИЯТА И ОБОРУДВАНЕТО

1. Съоръженията за доене и помещенията където се съхраняват мляко и коластра, обработват и охлаждат трябва да бъдат разположени и конструирани така че да се ограничи рискът от замърсяване на млякото и коластрата.

2. Помещенията за съхраняване на млякото и коластрата трябва да са защитени срещу вредители, да са отделени по подходящ начин от помещенията в които са настанени животните, и където е необходимо да отговарят на изискванията определени в част Б, да притежават и подходящи хладилни съоръжения.

3. Повърхности на оборудване, които са предназначени да влязат в контакт с мляко и коластра (съдове, прибори, контейнери, резервоари и т.н. предназначени за доене, събиране или транспортиране) трябва да могат лесно да бъдат почиствани и, където е необходимо, дезинфекцирани и поддържани в добро състояние. Това налага използването на гладки, лесни за измиване и нетоксични материали.

4. След употреба, такива повърхности трябва да бъдат почиствани и, където е необходимо дезинфекцирани. След всяко пътуване или след всяка поредица от пътувания, когато периодът от време между разтоварването и следващото натоварване е много малък, но във всички случаи най-малко един път дневно, контейнерите и резервоарите, използвани за транспортиране на мляко и коластра, трябва да бъдат почиствани и дезинфекцирани по подходящ начин преди да бъдат отново използвани.

ХИГИЕНА ПО ВРЕМЕ НА ДОЕНЕ, СЪБИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ

1. Доенето трябва да се извършва по хигиеничен начин, като се осигурява по-специално:

- преди започване на доенето млечните папили, вимето и местата около тях са почиствени

- да се идентифицират животните, подложени на медицинско лечение, които могат да пренесат остатъчни вещества в млякото и коластрата, а млякото и коластрата добити от такива животни преди края на предписания карантинен период не трябва да се използват за консумация от човека;

2. Веднага след доене, млякото и коластрата трябва да се съхранят в чисто помещение, предназначено за тази цел и оборудвано по начин, който да избегне замърсяване.

а) млякото трябва да бъде охладено незабавно до температура не по-висока от 8 °С в случай на ежедневно събиране, или до температура не по-висока от 6 °С, ако събирането не е ежедневно;

б) коластрата трябва да се съхранява отделно и от незабавно охладена до температура не по-висока от 8 °С в случай на ежедневно събиране, или до да бъде температура не по-висока от 6 °С, ако събирането не е ежедневно, или замразена.

3. Не е нужно търговските оператори с храни да са в съответствие с изискванията за температура, ако:

а) млякото е преработено в рамките на два часа от момента на издояване; или

б) е необходима по-висока температура по технологични причини, свързани с производството на определени млечни продукти и компетентният орган е разрешил това.

АКО ПРОИЗВЕЖДАТЕ ЯЙЦА ИМАТЕ СЛЕДНИТЕ ДОПЪЛНИТЕЛНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ:

В помещенията на производителя, и до продажбата им на потребителя, яйцата трябва да бъдат съхранявани чисти, да нямат неприсъщ за тях мирис, да бъдат ефективно защитени срещу удар и да не попадат под пряка слънчева светлина.

Задължения на земеделските стопани по Регламент (ЕО) № 183/2005

1. Операторите в сектора на фуражите трябва при боравене с фуражи трябва да предприемат специфични мерки относно:

- да съхраняват и обработват отпадъците и опасните вещества отделно и по сигурен начин, за да избегнат опасни замърсявания;
- да отчитат резултатите от всички релевантни анализи, проведени върху проби, взети от първични продукти или други проби, имащи отношение към безопасността на фуражите.

2. Операторите в сектора на фуражите трябва по-специално да поддържат архиви за:

- всяко използване на продукти и биоциди за растителна защита;
- използване на генетично модифицирани семена;
- източника и количеството на всеки вкарван ресурс от фуражи и предназначението и количеството на всеки изкарван ресурс от фуражи.

3. При хранене на животни, отглеждани за производство храни, земеделските стопани трябва да се съобразяват със следните разпоредби

Складиране

Фуражите се складираат отделно от химикали и други продукти, забранени за хранене на животни. Складовите участъци и контейнери се почистват редовно, за да се избегне кръстосано замърсяване.

Семената се складираат по подходящ начин и така че да не бъдат достъпни за животните.

Обработени с лекарства фуражи и необработени с лекарства фуражи, предназначени за различни категории или видове животни, се складираат по такъв начин, че да се намали рискът да се подава фураж към животни, които не са планирани за това.

Дистрибуция

Системата за дистрибуция на фуражите във фермата гарантира това, че правилният фураж се изпраща на правилното местоназначение. През време на дистрибуцията и храненето фуражите се обработват по такъв начин, че да се гарантират това, че няма да се получи замърсяване от замърсени складови участъци и оборудване. Необработените с лекарства фуражи се третират отделно от обработените с лекарства фуражи, така че да се възпрепятства замърсяване.

Превозните средства за транспортиране във фермата и оборудването за подаване на фураж се почистват периодично, и по-специално когато се използват за доставка и дистрибуция на обработени с лекарства фуражи.

4. Операторите в сектора на фуражите и фермерите трябва да получават и използват фуражи само от предприятия, които са регистрирани и/или одобрени от компетентните органи.

Задължения на земеделските стопани по Регламент (ЕИО) № 2377/90

Земеделските стопани с оглед максимално допустимите граници на остатъчни вещества от ветеринарномедицински продукти в храните от животински произход трябва да осигурят:

- коректна употреба на ветеринарните медицински продукти;
- неизползване на неоторизирани или незаконни субстанции;
- липса на злоупотреба с оторизирани субстанции.

Задължения на земеделските стопани по Регламент (ЕО) № 396/2005

Земеделските стопани с оглед максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи трябва правилно да ползват оторизирани продукти за растителна защита в съответствие с:

- условията, посочени при етикетирание;
- принципите на добрите практики в областта на растителната защита.

XII. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 12 – ПРОФИЛАКТИКА И КОНТРОЛ НА ТРАНСМИСИВНИ СПОНГИФОРМНИ ЕНЦЕФАЛОПАТИИ (ТСЕ)

Забрани, свързани с храненето на животните

Забранява се на земеделските стопани да хранят животните с животински протеини – преработен животински протеин; колаген и желатин, добит от преживни животни; кръвни продукти; хидролизиран протеин; дикалциев и трикалциев фосфат от животински произход; фуражи, съдържащи изброените животински протеини.

Забраната не се прилага за:

- изхранване на всички видове животни с:
 - мляко, млечни продукти и коластра;
 - яйца и яйчни продукти;
 - колаген и желатин, добит от непреживни животни;
 - хидролизиран протеин, добит от части на непреживни животни и от кожи на преживни животни;
 - фуражи, съдържащи изброените животински протеини;
- изхранване на непреживни животни с:
 - рибно брашно;
 - дикалциев фосфат и трикалциев фосфат от животински произход;
 - кръвни продукти, добити от непреживни животни;
 - фуражи, съдържащи рибно брашно, дикалциев фосфат и трикалциев фосфат, кръвни продукти.
- изхранване на аквакултурни животни с:
 - преработен животински протеин, различен от рибно брашно, получен от непреживни животни;
 - фуражи, съдържащи такъв преработен животински протеин.
- изхранване на неотбити преживни животни с:
 - млекозаместители, съдържащи рибно брашно.

В случай, че в земеделското стопанство се съхраняват фуражи, съдържащи изброените по-нагоре неразрешени животински протеини, земеделските стопани следва да осигурят, че животните нямат достъп до тях, както и, че са взети мерки да не се хранят с такива фуражи животни от видове, за които те не са предназначени.

Задължение за уведомяване при съмнение за болестта трансмисивни спонгиформни енцефалопatii (ТСЕ)

Земеделският стопанин трябва да уведоми незабавно ветеринарният лекар, обслужващ животновъдния обект, ако има наличие или съмнение за наличие на болестта трансмисивни спонгиформни енцефалопatii (ТСЕ) по животно или животни от неговото стопанство.

Задължения при съмнения за ТСЕ

Ако в стопанството има съмнение за наличие на ТСЕ, земеделският стопанин трябва да изпълнява поставените забрани за придвижване на животните. Земеделският стопанин трябва да спазва конкретните забрани, определени за неговото стопанство. Примери за такива забрани са – всяко животно, за което са налице съмнения, че е заразено от ТСЕ, се поставя под ограничение за придвижване до получаване на резултатите от проведените от БАБХ клинични и епизоотологични изследвания или се убива под контрола на органите на БАБХ за извършване на лабораторни изследвания; при съмнение за ТСЕ на говедо, овца или коза от животновъден обект всички останали животни от този обект се поставят под ограничение за придвижване до получаване на резултатите от проведените изследвания.

Задължения при наличие на ТСЕ

Земеделският стопанин трябва да си сътрудничи на компетентните власти с предоставяне на необходимата информация за неговото стопанство, която може да помогне за извършване на епидемиологичното проучване от компетентните власти, за да се идентифицират животни, които са в риск.

Земеделският стопанин трябва да сътрудничи на компетентните власти в съответствие с конкретните мерки за унищожаване на животните, които са определени от компетентните власти в конкретната ситуация.

Задължения при пускане на пазара или износ, ако е имало наличие на ТСЕ

Земеделският стопанин не трябва да пуска на пазара или да изнася животни или производни продукти (сперма, яйцеклетки, ембриони), без съответните документи за движение – ветеринарномедицинско свидетелство за придвижване/транспортиране на животни от информационната система, издадено от регистрирания ветеринарен лекар, обслужващ обекта или сертификат за вътреобщностна търговия при търговия с други държави членки или здравен сертификат, издаден от официалния ветеринарен лекар при износ за трети страни. При настаняването на нови животни в обекта, те следва също да са придружени от съответните документи, които земеделските стопани следва да представят на регистрирания ветеринарен лекар, обслужващ обекта.

ХІІІ. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 13 – ОБЯВЯВАНЕ НА БОЛЕСТТА ШАП

Земеделският стопанин трябва да уведоми незабавно ветеринарният лекар, обслужващ животновъдния обект, ако има наличие или съмнение за наличие на болестта шап по животно или животни от неговото стопанство.

Земеделският стопанин трябва да изолира животните, за които има наличие или съмнение за наличие на болестта шап до пристигането на ветеринарния лекар, който да определи необходимостта от последващи мерки.

XIV. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 14 – ОБЯВЯВАНЕ НА ВЕЗИКУЛОЗНА БОЛЕСТ ПО СВИНЕТЕ

Земеделският стопанин трябва да уведоми незабавно ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, ако при животно или животни от неговото стопанство има наличие или съмнение за наличие на някоя от следните болести:

Чума по говедата

Чума по дребните преживни животни

Везикулозна болест по свинете

Син език

Епизоотична хеморагична болест по елените

Шарка по овцете и козите

Везикулозен стоматит

Африканска чума по свинете

Заразен нодуларен дерматит (Лъмпи скин дизийз)

Треска на долината Рифт

Земеделският стопанин трябва да изолира животните, за които има наличие или съмнение за наличие на някоя от изброените болести до пристигането на ветеринарния лекар, който да определи необходимостта от последващи мерки.

XV. ЗАКОНОУСТАНОВЕНО ИЗИСКВАНЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ (ЗИУ) 15 – ОБЯВЯВАНЕ НА БОЛЕСТТА СИН ЕЗИК

Земеделският стопанин трябва да уведоми незабавно ветеринарния лекар, обслужващ животновъдния обект, ако има наличие или съмнение за наличие на болестта син език по животно или животни от неговото стопанство.

Земеделският стопанин трябва да изолира животните, за които има наличие или съмнение за наличие на болестта син език до пристигането на ветеринарния лекар, който да определи необходимостта от последващи мерки.